

Footprints

NIEUWSBRIEF

VAN DE WERKGROEP TRIBALE KUNST EN CULTUUR

2013 NUMMER 8

1 SEPTEMBER

Redactie: Guus van den Boogaard < werkgroeptribalekunstencultuur@gmail.com >

Werkgroep – NIEUWS

- 1- **Parcours des Mondes in Parijs.**
- 2- **29 september samen naar musea in Essen en Bochum – geef je op !**
- 3- **17 november Jaarvergadering van de Werkgroep in Den Haag.**
- 4- **Septemernummer van Tribale Kunst en Cultuur is bijna klaar om verzonden te worden.**
- 5- **Update van de interne Ledenlijst eind september.**
- 6- **Officieel excuus door bestuur VVE aan M.Hofkamp.**

ad **1** - Het is nog slechts een klein clubje mensen, die hebben aangegeven naar het **Parcours des Mondes** in Parijs te gaan 10 tm 15 sept. '13 < www.parcours-paris.eu >. In deze website vind je via het woordje 'Plan' midden boven een plattegrondje van het stadsdeel, met de galleries.

Op dit moment zijn door ons 2 momenten gepland om samen te komen, op **11 en 13 september** : gezamenlijk eten en indrukken uitwisselen in een lokaal restaurantje.

Als je hiervoor belangstelling hebt dd 11-9 kun je dat melden bij < gienusart@gmail.com >, en voor dd 13-9 melden bij < j.goedemoed@upcmail.nl >.

Wellicht zijn er ook nog andere contactmomenten gewenst in Parijs tijdens deze periode van 10 – 15 september ? Bv eten, koffie, of bv "kijk graag eens even mee" : laat het weten, opdat we nog het e.e.a. kunnen kortsluiten.

Over het Parcours des Mondes kun je meer lezen in de Agenda Intern van onze website. Deze 'beurs' door 64 deelnemende galleries (Parijse en internationaal) in Saint Germain des Prés biedt een prima gelegenheid om te zien wat er zo in de tribale kunsthandel te doen is. En ook om ervaring op te doen bij het bekijken en beoordelen van veel vaak goede kwaliteitstukken. En misschien ook om de eigen collectie aan te vullen, al begreep ik dat daar wel een ruime beurs voor nodig is.

ad **2** – Samen bijzondere **Voodoo kunst bekijken in Essen en prachtige oude Afrikaanse en Aziatische kunst in Bochum**. Duitsland lijkt ver, maar het betreft hier slechts 105 km vanaf Velp (Arnhem). Dit gaan we dus doen tijdens een dagtocht op **29 september**. Lees meer hierover op onze website < www.tribalekunstencultuur.org > 'Agenda Intern'. Globale kostenberekening zonder consumpties ca 30 euro, als 'meerijder', berekend vanaf Velp – niet toevallig hier Velp genoemd, omdat dit als knooppunt aan de A12 het dichtst bij de Duitse grens ligt.

Mensen, die zich al op dit moment hebben opgegeven komen uit Edam, Amsterdam, Schiedam, Dongen en Apeldoorn. Deze mensen vinden het prima om samen te rijden, zelf of met iemand mee (zie ook de website onder "carpoolen"). Maar als je liever zonder medepassagiers rijdt kan natuurlijk ook. Wil je meerijden, of rijd je zelf? Geef je op bij < gienusart@gmail.com > zodat we het vervoer zo goed mogelijk kunnen coördineren. Iedereen die zich opgeeft krijgt tijdig nadere informatie. Ook voor vragen hierover kun je terecht bij dit emailadres of telefoonnummer 055-3558595.

ad **3** – Waarschijnlijk op **17 november** zal de **Jaarvergadering 2013 van de Werkgroep** gehouden worden in het **Museon te Den Haag**. Het Museon heeft een mooie en educatieve collectie etnografica, waarover ons bestuurslid Ronald Kerkhoven eertijds conservator was. 's Middags zal hij ons hierover vertellen tijdens een rondgang langs de collectie.

Ontvangst 10.30 uur, aanvang van de vergadering om 11 uur. De agenda voor deze vergadering zal een maand tevoren verstuurd worden, maar noteer deze datum van 17 november alvast.

We kijken ook nog steeds uit naar nieuwe bestuursleden. Zie je vrije tijd aankomen en zou je het wel leuk vinden om je ook op andere wijze met tribale kunst bezig te houden : laat graag van je horen, voor een vrijblijvend gesprek!

ad **4** - Het **volgende nummer van Tribale Kunst en Cultuur** zal over ca 1 week op jullie deurmat vallen. Het bevat het tweede deel van "De tirannie van het topstuk" door Ronald Kerkhoven.

Vervolgens vraagt Max Ammer zich af of de onderkaken van Ogoni maskertjes nu wel of niet behoren te bewegen, en ziet Marchinus Hofkamp duidelijke tekenen van hermafroditisme in meer beelden dan hij verwacht had. Redenen genoeg om uit te kijken naar het septembernummer.

ad **5** - Eind september zal een **update van de Interne Ledenlijst** verzonden worden aan alle leden. In deze update zul je nu ook de naam van Jos Weerts aantreffen, de huidige voorzitter van de VVE. Wellicht verwonderlijk voor een aantal mensen? Daarom heb ik punt 6 ingelast ter toelichting.

Vooralsnog zullen de gegevens op de ledenlijst beperkt blijven tot die uit het **A1** formulier, dus naam, adres, telefoonnummer en emailadres – tenzij je hebt aangegeven anders te willen.

Veel interessanter zal dit in de toekomst kunnen worden met gegevens over wát men verzamelt en over welke expertise mensen beschikken, dus de gegevens uit het **A2** formulier. Maar van die A2 formulieren hebben we er nog weinig binnengekregen – dus bij deze wederom een oproep om alsnog A2 in te vullen als je dat nog niet gedaan hebt. We zoeken nog naar een geschikt format om die A2 gegevens overzichtelijk bijeen te zetten – wie wil hierover meedenken?

ad **6** - Hoewel we in Footprints nooit mededelingen hebben gedaan over onze zustervereniging VVE, maak ik nu toch één uitzondering : - **Excuus door bestuur VVE** (vooral bestemd voor oud-VVE leden) :

De basis van onze Werkgroep wordt gevormd door Beginselen, zoals verwoord in de website.

Aan de wieg daarvan staan de verklaringen van Hans Berg, die uit het VVE bestuur gestapt is in 2009, en die van mij in 2011. In deze verklaringen, welke voorgelezen zijn in VVE jaarvergaderingen hebben Hans en ik ons verantwoord naar de (ex-)leden van de VVE. Het VVE bestuur liet na om mijn

verantwoording naar alle leden rond te zenden, ondanks dat deze in zeer milde bewoordingen was genoteerd. Daarom stuurde ik deze verantwoordingen zelf op 30-04-2012 rond als bijlagen bij een e-rondschrjven, met als 'onderwerp' "Voor wie toch nog even om wil kijken". De reactie van het VVE bestuur hierop was in eerste instantie sterk veroordelend. Na correctie van deze bestuursreactie in de ledenvergadering 2013 stuurde het VVE bestuur mij haar excuses, met een kopie aan al haar leden.

Inmiddels heeft de huidige VVE voorzitter Jos Weerts (bestuurslid sinds 2010) zich nu ook ingeschreven als lid van onze vereniging. Welkom als Werkgroep lid, Jos!

Het feit, dat hiermee de voorzitters van beide verenigingen nu ook lid zijn van hun respectieve zustervereniging zal er voor zorgen, dat we als Werkgroep en VVE gemakkelijker kunnen communiceren met elkaar.

Marchinus Hofkamp, voorzitter.

*Om het draagvlak van de werkgroep groter te maken vragen wij jou deze nieuwsbrief **door te sturen** aan geïnteresseerde vrienden, klanten, bezoekers.*

ACTIVITEITEN INTERN :

10 tm 15 sept'13: Parcours des Mondes in Parijs . De Werkgroep Tribale Kunst en Cultuur biedt leden de mogelijkheid het bezoek aan het Parcours des Mondes te evalueren op 11 en 13 september in Parijs. Voor verdere informatie zie hierboven onder ad 1 en Agenda Intern van onze website <www.tribalekunstencultuur.org >

29 sept.'09: Dagtocht en bezoek met leden van de Werkgroep aan 2 kleine, maar zeer interessante **etnografische musea in Essen en Bochum.**
Voor verdere informatie zie hierboven onder ad 2 en Agenda Intern van onze website <www.tribalekunstencultuur.org >

ACTIVITEITEN EXTERN :

Museale exposities

- tm 15 sept'13 - **Teyler's museum Haarlem** - "Een Zee vol Meerminnen" - weliswaar geen tribale kunst in enge zin, maar leuk om te beseffen welke belangrijke rol transformatie- wezens ook bij ons gespeeld hebben.
- tm 29 sept'13 - **Chabot Museum Rotterdam** Etnografica van de collectie Schortemeijer.
- 1 sept. tm 16 okt'13 - **Galerie Lemaire** en **Galerie Ra**, beiden te **Amsterdam** : 'Spoons are the mirror of a culture' .Een mini-expositie van etnografische en door kunstenaars ontworpen lepels.
- 27 tm 29 sept - **Galerie Lemaire, Amsterdam** tentoonstelling Aziatisch vlechtwerk.
- tm 31 okt'13 - **Afrika Museum, Berg en Dal** - 'Verdeeld Verleden', een reis langs de slavenhandel van Brazilië, Angola en Zeeland (een fototentoonstelling).
- tm 3 nov'13 - **Afrika Museum, Berg en Dal** – Josiah Onodome Onemu, beelden van een bruggenbouwer.
- 11 okt. tm 10 nov'13 - **Tropenmuseum Amsterdam** - 'Forten in Indonesië', over bijzondere historische bouwwerken.
- semipermanent - **Afrika Museum, Berg en Dal** – tentoonstelling 'het Afrika Museum in de 21ste eeuw'
- tm 3 nov'13 - **Tropenmuseum Amsterdam, Parkzaal** - Escher meets Islamic Art (Deze tentoonstelling maakt de invloed van islamitische kunst op het werk van de Nederlandse graficus M.C. Escher zichtbaar)

- tm 11 nov'13: [BELvue Museum, Brussel](#) - 'Dr Livingstone, I presume'.
Aan de hand van talloze voorwerpen en documenten volgt de bezoeker de zoektocht van Stanley naar Livingstone.
- 4 okt. tm 12 jan'14: [Museum aan de stroom, Antwerpen](#) - 'India ontmoet het MAS' -
Een ontmoeting met India op vier verschillende manieren.
- tm 30 jan'14: [Jubelparkmuseum, Brussel](#) - 'Schatten uit Costa Rica' tentoonstelling van kunst en de culturen van het precolumbiaanse Costa Rica.
- 10 sept. tm 9 maart'14: [Volkenkundig Museum, Leiden](#) - Verlangen naar Mekka -
Een unieke expositie over de bedevaart naar Mekka.

Lezingen en cursus-aanbod :

Op dit moment zijn ons nog geen lezingen of cursus bekend

Veilingen :

- 7 sept'13 - 14 hr : Wurzburg - [veilinghuis Zemanek-Munster](#) veilt weer Tribal Art.
Kijkdagen 4 tm 6 sept van 10-19 hr, en op 7 sept van 9-13.30 hr

Beurzen :

- 10 tm 15 sept'13 : Parijs [Parcours des Mondes](#) – dit is een etnografische “beurs” van zo'n ca. 60 tribal art galleries die dicht bij elkaar in enkele straatjes van het Quartier Latin liggen, met name in of nabij Rue de Seine / Boulevard Saint Germain / Rue Mazarine / Rue de Guénégaud.
In deze buurt zijn ook zeer veel hotelletjes en restaurantjes - Zie ook **Agenda Intern**.
- 25 tm 27 okt.'13 : Amsterdam, een twintigtal galleries zijn bijeen in '[De Duif](#)' voor de jaarlijkse [Tribal Art Fair](#) < <http://www.tribal-art-fair.nl> > .

Muziek en Dans :

- 14 sept'13 : [D'n Hiemel, Maastricht](#) - 'Where Europe meets Africa' Ubuntu 'Where Europe meets Africa'. Met Richard Kings & Band, salsa-workshop. Benefietconcert voor kinderen met een verstandelijke beperking in Bamenda, Kameroen.
- 26 sept'13 - [RASA, Utrecht](#) - Mystieke klanken uit traditioneel Japan en Tibet door Junko Ueda & Namgyal Lhamo
- 28 sept'13 - [RASA, Utrecht](#) - Orchestre OK Jazz : Swingende rumba Congolaise door de band, die onder leiding van de legendarische muzikant Franco de meest invloedrijke band van Congo werd.
- elke zondag 10-12 uur (m.u.v. juli & augustus) : Leiden [Museum Volkenkunde](#) - Balinese Gamelan muziek - openbare repetities door de groep Sekar Alit

Verkoopexposities met toegevoegd thema :

geen nieuws

Vernissages - verkoopexposities :

geen nieuws

Een expositie / vernissage in een galerie kan voor de website te allen tijde aangemeld worden.

Wil je zeker zijn van tijdige vermelding in 'Footprints', dan dien je dit uiterlijk 6 weken tevoren bij ons op te geven.

Het bestuur en redactie van de Werkgroep Tribale Kunst en Cultuur achten zich echter op geen enkele manier verantwoordelijk voor hetgeen aangeboden wordt.

WEBSELS

Websels wordt een nieuwe rubriek in Footprints. Steeds zullen enkele interessante websites of boeken onder de aandacht gebracht gaan worden.

Deze rubriek wordt verzorgd door André Smit (smitwoud@xs4all.nl)

Websels nummer 1

British Museum

De online collectie van het British Museum is vernieuwd ;

http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_search_results.aspx?place=40703&object=8964

Tot voor kort een site die niet vooruit te branden was, maar nu openen de kwalitatief goede afbeeldingen meer dan 764.824 met een of meerdere foto's) vrij snel.

Bij het openen van zoekpagina worden er een zestal voorstellen gedaan voor het bekijken van collecties.

Aanrader vind ik zeker het Kanga textiel met een 60 tal doeken. Ook rechtstreeks te vinden op:

http://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_search_results.aspx?place=40703&object=8964

Websels nummer 2

Nog meer Ibeji

Wie na de dag in Sint Agatha bij Ursula Voorhuis nog meer Ibeji wil zien kan digitaal terecht op de website van J. Richard_Simon met 260 foto's van individuele beeldjes/paren

<http://www.uiowa.edu/~africart/Ibeji%20for%20web/index.htm>

Nog wat achtergrond informatie in het navolgende paper

<http://www.uiowa.edu/~africart/Student%20research%20on%20Ibeji.html>

Websel extra

Ursula Voorhuis wees ons op een website over Ibeji met meer dan 800 afbeeldingen van paren of individuele beeldjes

<http://www.ibejiarchive.com/>

Er moet flink doorgeklikt worden om de inleidende schermen achter je te laten. Je kunt ook direct naar:

<http://www.ibejiarchive.com/page12raa.html>

IBEJI ARCHIVE

Number	69V09
Item	Pair male & female
Tribes	Yagba
Place	Egbe
Catalogue Ibeji	File 981
Encyclopedia Ibeji	Photo 652
Height	cm 28 - 27
Carver	---
Rarity grade	Scarce

BENIN NIGERIA

Map showing the location of the Ibeji figures in the Egbe region, near the Niger river.

Een willekeurige bladzijde van deze site.

Websels nummer 3

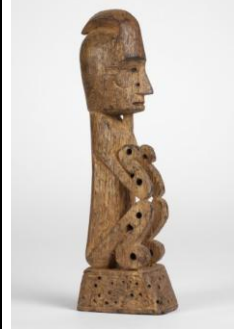
PACE

Stichting Papua Erfgoed (PACE), is in september 2001 opgericht.

PACE ontsluit en digitaliseert Papua erfgoed: artefacten, documenten, boeken, films, foto's en verhalen.

PACE doet dit in samenwerking met particulieren, musea en kerkelijke instellingen. Het erfgoed wordt via de website (drietalig) toegankelijk gemaakt voor gebruikers in Nederland, Papua en internationaal en waar mogelijk gerepatrieerd naar Papua.

Binnen PACE huist inmiddels veel kennis expertise op het gebied van Papua erfgoed door de combinatie van ervaringsdeskundigen, wetenschappers en gepassioneerde verzamelaars. De site bevat alle nieuwsbrieven en afbeeldingen (vaak meerdere per item) van meer dan 1800 artefacten uit Nieuw Guinea en meer dan 1400 boektitels.

<http://www.papuaerfgoed.org/>

Een reactie van André Smit op het artikel over 'De Kauri Schelp' van Gi Mateusen in ons blad 'Tribale Kunst en Cultuur' jaargang 1 nummer 2 .

Biologische aanvulling op Kauri artikel van juni-nummer.

Met interesse het artikel van Gi Mateusen gelezen over de kauri. Als ecooloog (en ook nog schelpenverzamelaar) kan ik het toch niet laten wat op te merken over de gebruikte nomenclatuur (naamgeving) van de planten en dieren (hier alleen kauri). Temeer daar we ongetwijfeld in volgende nummers wel eens een plant of dier tegen zullen komen waarbij een Latijnse naam wordt gebezigd. De nomenclatuur van de wetenschappelijke namen (meestal Latijn maar er sluipt ook wel een Grieks woord in) bestaat uit twee delen ; het eerste deel is voor het geslacht (genus) zeg maar de familie, deze wordt altijd met een hoofdletter geschreven. De tweede naam is in combinatie met de geslachtsnaam de soortnaam = hier moneta. Deze wordt altijd met een kleine letter geschreven. Wil je het helemaal compleet doen dan kan de naam van de ontdekker/naamgever en het jaartal. Dat zou in dit geval Linnaeus 1758 zijn. Dit wordt echter alleen in wetenschappelijke werken gedaan en kwam in mijn praktijk niet voor.

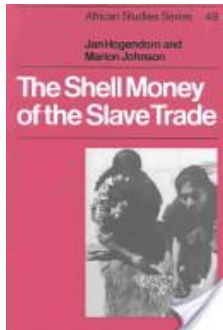
Een tweede lastig ding bij de naamgeving is dat deze nogal eens wil veranderen door de jaren heen. Dit kan doordat er een eerdere naam(gever) wordt ontdekt maar tegenwoordig steeds vaker doordat DNA-analyses laten zien dat een bepaalde soort niet tot de familie behoort die oorspronkelijk was bedacht. In het geval van Cypraea moneta zou ik zelf direct zeggen dat dat de juiste naam is, juist omdat de soortnaam "moneta" ons aanspreekt vanuit het gebruik van deze schelp. Als we echter de databank WORMS (World Register of Marine Species) ,die voor de malacoloog de enige juiste is, raadplegen dan zien we dat de kauri nu: Monetaria moneta heet met daarachter (Linnaeus 1758) het tussen haakjes

zetten van de auteursnaam betekent dat er eerst een andere auteur was ; in dit geval ook Linnaeus, schijnbaar in het zelfde jaar had hij de soort (naar nu blijkt) al eerder beschreven.
Ook *Cypraea annulus* heeft nu *Monetaria annulus*. Nu hebben we dus zowel *Monetaria* als *moneta* !
tot slot: in de literatuur over kauris kom ik vaak het boek tegen van Jan Hogendoorn (een Amerikaan) . Ik heb meerdere malen op het punt gestaan dit aan te schaffen, vooral omdat het over West Afrika gaat.

André Smit

Korte samenvatting van het hierboven door André Smit genoemde boek:

The Shell Money of the Slave Trade

[Jan Hogendorn](#), [Marion Johnson](#)

Cambridge University Press, 18 sep. 2003 - 248 pagina's

This study examines the role of cowrie-shell money in West African trade, particularly the slave trade. The shells were carried from the Maldives to the Mediterranean by Arab traders for further transport across the Sahara, and to Europe by competing Portuguese, Dutch, English and French traders for onward transport to the West African coast. In Africa they served to purchase the slaves exported to the New World, as well as other less sinister exports. Over a large part of West Africa they became the regular market currency, but were severely devalued by the importation of thousands of tons of the cheaper Zanzibar cowries. Colonial governments disliked cowries because of the inflation and encouraged their replacement by low-value coins. They disappeared almost totally, to re-appear during the depression of the 1930s, and have been found occasionally in the markets of remote frontier districts, avoiding exchange and currency control problems

IN HET NIEUWS

Iedereen zal inmiddels wel de berichtgeving in de media gelezen hebben over het (voorlopig) voortbestaan van Tropenmuseum. Met een overbruggingssubsidie van drie jaar en allerlei stringente voorwaarden kan het museum verder. We wachten af.....

Reacties/aanvullingen naar wergroeptribalekunstencultuur@gmail.com

Mocht je geen belangstelling hebben voor de activiteiten van de Werkgroep Tribale Kunst en Cultuur, meld dat dan graag bij gjenusart@gmail.com > zodat we je kunnen uitschrijven uit ons bestand.